

EN POET I FLICKBLOGGARENS VÄRLD

I mars disputerade **Lotta Palmgren** med avhandlingen "Göra Ätstörd. Om flickskap, normativitet och taktik i bloggar". Ikaros har träffat Lotta för en introduktion till flickforskning.

Text: Sara Nyman

” Jag är doktorand och skriver. Jag är också estradpoet.” Så väljer **Lotta Palmgren** att beskriva sig själv, men efter några sekunders eftertänksamhet påpekar hon att hon antagligen nämnde doktorand först beroende på sammanhanget. Nu är sammanhanget att vi träffas i hennes arbetsrum och pratar om hennes forskning. Lotta är doktorand i kvinnovetenskap och hennes forskningsområde klassas som flickforskning, ett på senare tid mycket uppmärksammat forskningsområde, nämns kan att Finsk Tidskrift (nr 7-8/2013) tillägnades åt just flickforskning.

Att vara flickforskare är att bedriva feministisk forskning. Forskningsobjektet är inte heller flickor, utan snarare flickskap. Genom att undersöka flickskap betonas forskningens feministiska utgångspunkt – flickskap är inget på för hand givet, det är inte konstant, flickskap görs och kan förändras. Lotta berättar att flickforskning, det vill säga grunden till den forskning som finns idag, startade och uppstod på 70-talet som en reaktion mot ungdomsforskning. I verkligheten intresserade sig ungdomsforskarna mest för pojkar och pojkars aktiviteter. "Ungdom" var oftast alltså bara en synonym för "pojke" och flickorna osynliggjordes. Impulsen bakom flickforskningen var att korrigera detta genom att lyfta fram flickorna.

"I ett anglosaxiskt perspektiv alltså", påminner Lotta. Den feministiska teorin visar sig som en ryggmärgsreaktion. Det finns inte bara ett perspektiv, en vetenskapstradition eller en sanning. Som feministisk forskare gäller det att försöka lokalisera och benämna den egna rösten för att undvika allmängiltiga sanningsanspråk som kan fungera förtryckande.

Det var först i slutet av 90-talet som flickforskningen började anta den form som den har idag. Lotta berättar att det var då som den första kursen i flickforskning ordnades vid Kvinnovetenskap, Åbo Akademi. Efter det har kurserna ökat och ett flertal har hunnit doktorera i ämnet. Trots att flickforskning är ett ungt forskningsområde har det utvecklats och förändrats.

Flickforskning har blivit mer ett teoretiserande kring att vara flicka och flickskap. Istället för att alltid prata om flickor som offer har begrepp som aktörskap blivit centralare i flickforskning", säger Lotta. Den tidiga flickforskningen, alltså den som skulle lyfta fram flickorna, har ibland kritiserats för att allt för mycket fokusera på flickor som ömkliga offer. Som exempel på den tendensen nämner Lotta **Mary Pipher's** *Reviving Ophelia: Saving the Selves of Adolescent Girls* (1994), samtidigt som hon är noga med att poängtera att det på den tiden också gjordes en hel del bra forskning, så säger det något om de dåtida dominerande teoretiska frågeställningarna.

Trots att flickskap i t.ex. media och vardagligt tal ofta

Varje kapitel i avhandlingen inleds med en fiktiv dialog, med dramatik. Aktörerna är bland annat "Flickan", "Den feministiska forskaren", "Alla andra" och "Den allvetande berättaren". Patriarkatet blir en scen.

förknippas med skörhet och passivitet, så är det tänkesättet inte längre dominerande inom flickforskningsteorin. Forskare försöker snarare synliggöra förringande diskurser kring flickskap eftersom det finns en medvetenhet om att idén om flickor som offer kan användas i en destruktiv, här patriarkal, pedagogik. "Senare har den här teoretiseringen och problematiseringen också börjat handla om flickforskning som fält", förklarar Lotta.

Lotta vill i sin avhandling problematisera den nedvärderande och trivialiserande bild av bloggande flickor som ofta förs fram i media. Bloggarna hon undersöker finns på

nätgemenskapen Ungdomar.se. "Där finns en regel som förbjuder bloggskribenter från att publicera bilder, avatarrer, kaloriräknare, dagliga matrutiner och tips på hur man döljer sin sjukdom (ätstörning). Istället hänvisas de till organisationen Anorexi- och bulimikontakt". Hon studerar



Lotta Palmgren

Ekstrands konstverk. Att tala om normer, normalisering och normbrott har en given plats inom dagens feministiska teori – det är genom normbrott som skadliga/patriarkala uppfattningar om kön vanligtvis blir synliga.

Lotta är också estradpoet. År 2013 vann hon uttagningen i Poetry Slam i Åbo och representerade Egentliga Finland i det finländska mästerskapet i Kuopio samma år och hon håller poetry slam workshops för ungdomar. Estradpoesins styrka beskriver hon som möjligheten att använda sig att rösten, av olika röster och röstlägen, en dimension som är svårare att få fram i diktens trycka form. Känslan för röst är karakteristiskt också för Lottas avhandling. Varje kapitel i avhandlingen inleds med en fiktiv dialog, med dramatik. Aktörerna är bland annat Flickan, Den feministiska forskaren, Alla andra och Den allvetande berättaren. Patriarkatet blir en scen. I ett myller av röster, som talar till, om, eller förbi varandra, gestaltar Lotta det tema eller den problematik som kapitlet behandlar och åskådliggör hur flickan sällan har tolkningsföreträde.

Trots att avhandlingens skönlitterära bitar kan skiljas från de mer akademiska, poängterar Lotta att Forskaren och Poeten inte helt entydigt kan skiljas åt. De intresserar sig för samma saker. Detta märks också då feministiska frågeställningar om aktörskap, makt, normativitet och flickskap behandlas både i hennes avhandling och poesi. Hon konstaterar att det skulle kännas väldigt främmande att t.ex. skriva naturromantisk dikt "på fritiden" och bedriva feministisk forskning enbart "som jobb".

"Flickforskning har blivit mer ett teoretiserande kring att vara flicka och flickskap. Istället för att alltid prata om flickor som offer har begrepp som aktörskap blivit centralare i flickforskning", säger Lotta.

bloggar som trots förbudet handlar om dagliga matrutiner och ätstörningar och hon intresserar sig för olika taktiker skribenterna använder för att blogga som de vill, om "det förbjudna". Taktikerna sammanfattar hon som att "ta plats, synliggöra, gömma, frigöra, skriva om känslor på ett sätt som oftast inte uppfattas som feminint och att inte sträva efter att tillfriskna". Genom fokus på taktik, ett begrepp som oftast förknippas med manligt kodade sammanhang, som t.ex. sport och krig, utmanas bilden av flickbloggaren som skör och passiv. Sådär öppnas det upp för nya förståelser av flickskap.

Flickor som inte vill vara friska och rosenkindade, som vägrar och går emot normativa uppfattningar om kön, begår, enligt den terminologi flickforskare använder sig av, normbrott. Lotta intresserar sig i sin forskning för hur faktorer som blogg- och nätgemenskap, flickskap, kropp och ätstörningar påverkar varandra och hur normer förhandlas genom normalisering och normbrott. Hon nämner det inom feministisk flickforskning relativt nya begreppet "*gurlisque/gurlesk*" som användbart för att beskriva ett visst slags flickskap och normbrott – flickor som överdriver det feminint kodade, det rosa och gulliga, som är "för mycket". Ett exempel som kan tolkas som gurleskt är **Anna-Maria**

LOTTAS 5 I TOPP OM FLICKSKAP/ GURLESK I LITTERATUR OCH PÅ FILM

- 1) Aldrig mera god natt! Coco Moodysson (seriealbum) / Vi är bäst! Lucas Moodysson (film)
- 2) Få meg på, for faen! (2011) (film)
- 3) Glappet Christina Herrström (bok och tv-serie)
- 4) Ett lysande namn nr 22-23 (www.ettlysendenamn.se)
- 5) Den unga F:s bekännelser Maria Margaretha Österholm (bok)

Sara Nyman är redaktör för Ikaros.